N°. 78.

BREDASCHE COURANT.

ZONDAG 28 SEPTEMBER.

PUBLICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Breda*, maken bij deze aan de Belastingschuldigen bekend, dat het Kohier der Personele Belasting over het 1e kwartaal 1856/7, hetwelk den 15den September jl. is executoir verklaard, op heden is afgekondigd en ter invordering is uitgereikt aan den Heer Ontvanger der Directe Belastingen alhier.

Breda, den 27. September 1856.

J. MASTBOOM.

De Secretaris,

L. D. G. TEYCHINÉ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten September.

Het schijnt nu zeker dat de Keizer den 1sten October in deze hoofdstad terugkeert. Hij en de Keizerin hebben de uitnoodiging van den gemeenteraad en de kamer van koophandel te Bordeaux aangenomen, om op hunne terugreis die stad te bezoeken.

— De Parijsche *Moniteur de la Flotte*, het blad van het Fransche ministerie van marine, zegt:

„Men verzekert dat het Fransche eskader onder het bevel van den vice-admiraal *Tréhouart*, hetwelk binnen kort in zee zal steken, bestaat uit vier stoomlinieschepen, de *Bretagne*, die de admiraalvlag voert, de *Ulm*, de *Algésiras* en den *Napoléon*."

— In den Franschen *Moniteur* zijn gisteren officiele berigten medegedeeld omtrent de krijgsbedrijven in Kabylie. Daaruit blijkt dat die expeditie haar doel reeds nagenoeg bereikt heeft, maar verlangd wordt dat deze algemeene onderneming tegen de Kabylen gevolgd zal worden.

— In den officielen *Moniteur* van Frankrijk wordt medegedeeld, „dat op bevel van den Keizer in het volgende jaar, van 15 Mei tot 15 Julij, eene tentoonstelling van de gewrochten van levende kunstenaren zal gehouden worden."

— Mad.lle *Rachel* is gisteren van hier naar Egypte afgereisd, hopende daar door den invloed van het klimaat herstel voor hare borstziekte te vinden.

— Den 18den dezer is door den Paus te Rome een consistorie gehouden. Onder de bisschoppen, wier benoeming daarin door Zijne Heiligheid afgekondigd is, behooren verscheiden prelaten in het gebied van den Keizer aller Russen. Wijlen Keizer *Nikolaas* had het, gelijk men weet, met den Roomschen Stoel niet eens kunnen worden over de benoemingen ter vervulling der opengevallen bisschopszetels in Polen. Thans wordt te Rome de hoop gekoesterd, dat er van Keizer *Alexander* nog meer bewilligingen voor zijne Roomsch-katholijke onderdanen te verwachten zijn, vooral ook ten gevolge der zending van een pauselijken gezant naar Moskau.

— Brieven uit Madrid van den 17den dezer zeggen dat het Spaansche gouvernement, na aan het land weder eene staatsregeling gegeven te hebben, voortgaat maatregelen te nemen om de sporen van vroegere burgertwisten uit te wisschen. Het heeft aan alle uitgewekenen vrijheid gegeven om in het land terug te keeren, met uitzondering alleen, nog van de leden van het door de revolutie van 1854 omvergeworpen bewind. Dat de goederen der Koningin-moeder van het requester ontheven zullen worden, bevestigt zich. Ook zijn alle dagbladschrijvers, die wegens politieke redenen te Madrid in hechtenis zaten, op vrije voeten gesteld.

— Door middel van den telegraaf verneemt men uit Madrid de uitvaardiging van het sedert eenige dagen verwachte besluit der Koningin betrekkelijk de vrijmaking der in de doode hand zijnde goederen. Daarbij wordt de veiling van de kerkelijke goederen niet alleen, maar ook, indien het telegraphische berigt juist is, van de wereldlijke bezittingen, die onder het bereik der wet tot desamortisatie vallen, gestaakt of geschorst. Dit besluit wordt door liberale berigtgevers betreurd.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 27sten September.

In de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal van Woensdag zijn de beraadslagingen over het adres van antwoord op de Troonrede aangevangen.

De eerste spreker, de heer *Bieckma Oosting*, heeft zich tegen de strekking van het ontwerp verklaard, omdat het gedeeltelijk een zelfstandig adres was, wat in de gegeven omstandigheden niet wenschelijk toescheen. Ook de heer *de Brauw* verklaarde zich tegen de algemeene strekking; hij vond in het opstel eene taal meer voegzaam aan vertegenwoordigers eener republiek tot den President, dan van een koningrijk tegen den Vorst. De heer *de Kempenaer* oordeelde het ontwerp ongrondwettig, als miskennende den eerbied aan den Koning verschuldigd, en de vergezochte ter zake van de aanmerkingen nopens de sluiting der vorige zitting. De heer *van Deinse* vond er alleen blijken van koelheid en wantrouwen in. Eindelijk verklaarde zich de heer *Schimmelpenninck* tegen de algemeene strekking. Hij wenschte de redenen van het aftreden van het vorig ministerie te kennen.

Z. E. de Minister van Justitie heeft de redenen medegedeeld, die aanleiding hebben gegeven tot de jongste verandering van het ministerie, en daarbij doen uitkomen, dat de vorige Minister van Buitenl. Zaken reeds in het vorig jaar zijnen wensch had te kennen gegeven om zijn ontslag te erlangen, en na het sluiten van den vrede, daarbij heeft volhard; — dat alstoen ook ter sprake is gekomen de aangelegenheid van het openbaar onderwijs; — dat Z. M. levendig getroffen door de bezwaren, welke zich tegen het voorgesteld ontwerp hadden voorgedaan, had te kennen gegeven, dat H. D., al werd het aangenomen, zich toch verpligt zoude vinden om er zijn zegel niet aan te hechten; — dat, terwijl de toenmalige minister van Binnenl. Zaken zich niet bevoegd rekende om mede te werken tot het bijeenbrengen van een Bewind, 't welk zoude strekken om, door de voordragt van een gewijzigd ontwerp, aan 's Konings wensch te voldoen, hij als minister zich met deze zoo bezwaarlijke taak heeft belast en het aan de welwillendheid zijner ambtgenooten heeft te danken gehad, daarin te zijn geslaagd.

Wat nu aangaat de politieke rigting van het Kabinet, er wordt geen geheel splinter-nieuwe politiek door hetzelve bedoeld. De gedachte des Konings was een denkbeeld van verzoening, om alle mogelijk bestaande bezwaren op te heffen. De politiek van het Kabinet moet in verband beschouwd worden met den wensch des Konings. Dit Kabinet behoort, krachtens zijn oorsprong en wording, te volgen eene lijn van verzoenende staatkunde, niet in dien zin van transactie, maar in den geest van eene staatkunde, die tracht wonden te heelen, redenen van tweespalt op te heffen.

Het wil dat doel bereiken door zich te stellen op den grond en op het terrein van de erkentenis van actuele waarheden. Het meent, dat er alleen overeenstemming kan bestaan door de feiten aan te nemen, zooals die aanwezig zijn, den werkelijken toestand der feiten te beschouwen. Die politiek kan krachtig zijn door de erkenning van ware bestaande toestanden. Het Kabinet verlangt dus niet te zijn exclusief, want juist het exclusivismus zou in strijd zijn met het stelsel van verzoening. Het beoogt geen aansluiting aan politieke partijen, maar het wil zich zelf boven de partijen stellen. Het wenscht allen te doen zamenwerken in het goede en ware, om alzoo het heil van het Vaderland te bevorderen.

Die politiek kan dus niet zijn reactionnair: zij zou dan strijden met eigen beginselen, met eigen oorsprong, die gegrondvest is op de erkenning van de waarheden van de actualiteit der toestanden. Het Kabinet kan niet meer terug wenschen wat actueel niet meer bestaat of bestaan kan. Hij heeft alzoo de rigting gekenmerkt, die het ministerie wenscht te volgen. In hoeverre het op de ondersteuning zal mogen rekenen, zal later moeten blijken. Hij weet het, woorden van menschen worden niet genoegzaam geacht om wantrouwen weg te nemen.

Dit ministerie, moet hij toch zeggen, is zoo ver verwijderd van de ontwerpen die men veronderstelt, dat juist de groote gehechtheid aan onze grondwettige instellingen, juist de groote eerbied, dien het daarvoor heeft, het heeft doen onthouden om daarvan in openbare stukken te doen blijken. Als door mannen van eer de eed wordt afgelegd van de Grondwet te zullen handhaven; dan mag men in Nederland aan dien eed geloof hechten, zonder dat het noodig zij, dien telkens in openbare stukken te herhalen.

Hij verklaart, dat er bij dit Kabinet geen gedachte bestaat om een haarbreed van de Grondwet af te wijken. Zal dit Kabinet nu bij magte zijn, zijne taak te volbrengen, en in staat zijn den Koning en het Vaderland te dienen, dat zal in vele opzigten afhangen van de Kamer en van de medewerking en de ondersteuning, die het hier zal ondervinden. Dit meent hij er te moeten bij voegen, het Ministerie zal kracht toonen, krachtig werken, niet alleen eene kracht die uit zich-zelve voorspruit, maar eene die op hoogere kracht steunt.

De heer *Schimmelpenninck van der Oije* dankt den Minister voor de gedane mededeelingen.

Hierop voerde de heer *van Zuijlen van Nijevelt* tot verdediging van het concept-antwoord, het woord en werd de algemeene strekking van het gewijzigd adres aangenomen met 47 tegen 20 stemmen.

[illegible] de heeren: Hoekwater, de Kempenaer, Mackay, Bieruma Oosting, [illegible] Rappard, van Deinse, Kien, van Reede van Oudtshoorn, Stolte, [illegible] van Prinsterer, Schimmelpenninck van der Oije, van Franck, Elout van Soeterwoude, van Heiden Reinestein, Baud, van Foreest, Hoffman, van Lynden, de Brauw en Delprat.

Na de goedkeuring der algemeene strekking van het ontwerp-adres van antwoord op de Troonrede, wordt de beraadslaging geopend over de §§.

De heer *Rochussen* stelt voor het adres aldus te doen aanvangen: »De tweede Kamer der Staten-Generaal, hoogelijk waarderende het haar geschonken voorregt dat Uwe Majesteit in persoon de Zitting der Staten-Generaal is komen openen, acht zich gelukkig haar de betuiging te kunnen ontboezemen van de liefde en de gehechtheid, welke zij voor Uwe Majesteit en Hoogstderzelver Huis koestert." En om daarna § 1 te doen luiden: «Zij vernam met genoegen van Uwe Majesteit dat onze betrekkingen met het buitenland, ook na het gezegend herstel des vredes, van welwillendheid en goede gezindheid blijven getuigen." De voorsteller licht zijn amendement toe.

Na discussie wordt het amendement van den heer *Rochussen* aangenomen met 58 tegen 9 stemmen; tegen stemmen de heeren Hoekwater, Taets van Amerongen, Blaupot ten Cate, Reinders, Zijlker, Schimmelpenninck van der Oye, Storm, Anemaet en Slicher. — § 1 wordt daarop dus gewijzigd goedgekeurd met 66 stemmen tegen 1, die van den heer Kien.

Bij § 2 vroeg de heer van Hoëvell inlichting omtrent de circulaire, welke van den nieuwen Minister van Marine is uitgegaan. — De Minister van Marine zegt, hoe hij heeft gemeend door de bedoelde circulaire aan zijn pligt te voldoen; hij is afgegaan op het gevoelen van hoofd-officieren, die de circulaire noodig achtten; niet, dat er algemeene insubordinatie heerscht, maar zij is een tijdelijk verschijnsel in de laatste jaren bij enkelen; zulks is geene ongewone zaak en hij verwijst dienaangaande op hetgene bij de optreding van den heer *Rijk* als minister is voorgevallen.

De § wordt aangenomen met 61 tegen 6 stemmen; tegen stemmen de heeren Taets van Amerongen, Bieruma Oosting, Kien, van Heiden Reinestein, Baud en van Lynden.

De heer *van Lynden* verdedigt de 3de §. — De heer de Kempenaer stelt voor de laatste zinsnede weg te laten, waarbij wordt gezegd dat het de Kamer aangenaam zal zijn mededeeling te erlangen van de maatregelen, genomen om den tegenwoordigen toestand der slaven te verbeteren. — De heer *van Zuylen van Nyevelt* zegt, dat de commissie zich eenparig tegen het amendement verklaart. — De heer *Thorbecke* stelt tegen het bezwaar van den heer *de Kempenaer* over het art. der Grondwet, waarin bepaald is dat de Koning jaarlijks aan de Staten-Generaal een omstandig verhaal doet geven van het beheer der koloniën en bezittingen en van den staat, waarin zij zich bevinden. — Het amendement van den heer *de Kempenaer* wordt [illegible] verworpen met 54 tegen 13 stemmen; vóór stemmen de heeren Wijbenga, de Kempenaer, Taets van Amerongen, van Rappard, van Deinse, Stolte, Schimmelpenninck van der Oye, Baud, van Foreest, Hoffman, de Brauw, Delprat en de Voorzitter. — § 3 wordt daarna onveranderd goedgekeurd.

§ 4 wordt zonder discussie met algemeene stemmen aangenomen.

§ 5 wordt mede zonder discussie aangenomen met 44 tegen 22 stemmen.

De heer *Groen van Prinsterer* stelt op § 6 een amendement voor, dat hij verzocht, wegens het vergevorderde uur, Donderdag te mogen toelichten. Het amendement luidt aldus: «Ook bij het uitzigt op de voordragt van velerlei belangrijke wetten mogen wij niet ontveinzen, dat de regeling van het lager onderwijs thans in de hoofdtrekken geen langdurig uitstel gedoogt. Wij waarderen Uwer Majesteits bezorgdheid voor het regt en de gewetensvrijheid van allen, en zijn gaarne bereid elk middel te onderzoeken, waardoor Uwer Majesteits Regering oordeelt dat getrouwe naleving der Grondwet met de behoefte van eene, op weinige uitzonderingen na, Christelijke bevolking, in overeenstemming kan worden gebragt."

De beraadslagingen werden daarop tot Donderdag verdaagd.

In den aanvang der zitting van Donderdag geeft de Minister van Binnenlandsche Zaken te kennen, dat hij, vóór den aanvang der beraadslagingen over § 6, enkele woorden tot opheldering wil zeggen. Welligt zal hij daartoe later geene gelegenheid hebben, omdat hij zich gaarne zoo weinig mogelijk in de discussien wenscht te mengen. In § 6 komt eene uitdrukking voor, die naar zijne meening moet worden toegeschreven aan de vrees dat de Regering de indiening van het wetsontwerp nopens het lager onderwijs zou willen vertragen. Die uitdrukking ligt misschien niet zoo scherp in het gesprokene door den president der commissie, maar ligt [illegible] van den heer *Groen* [illegible] welligt aan hetzelfde gevoel kan worden toegeschreven. Het is daarom, dat Z. Exc. reeds in den aanvang gemeend heeft het woord te moeten opnemen, ten einde te kennen te geven dat in de Troonrede volstrekt niet blijkt het voornemen der Regering, om de indiening van dat wetsontwerp uit te stellen. Integendeel geeft hij de bepaalde toezegging, dat die indiening nog in deze zitting zal plaats hebben.

De heer *Groen van Prinsterer* bestrijdt de § en verdedigt zijn amendement, waarbij hij de drie volgende stellingen ontwikkelt: 1°, de hoofdgedachte het systeem van de Tweede Kamer of van hare meerderheid; indien het werkelijk haar systeem is, is het logisch; 2°, de Koning verdient er dank, omdat hij zich voor alsnog tegen de verwezenlijking dier hoofdgedachte heeft verzet, en 3°, de Koning rekent te regt op de ondersteuning van zijn volk. Ten slotte uit hij de meening dat de gelijktijdige regeling der drie takken van het onderwijs vertraging zal veroorzaken, waarom hij voor eene partiele regeling is; bovendien ligt de oorzaak der spanning in de regeling van het lager onderwijs en die spanning moet ten spoedigste worden weggenomen.

De Minister van Justitie vraagt, of het parlementair constitutioneel en raadzaam is, dat de Kamer verwijst naar een verslag dat geen votum der Kamer behelst. Hij maakt opmerkzaam dat de Kroon eene ontbinding der Kamer heeft willen voorkomen en de Kamer in de gelegenheid heeft willen stellen zich in edelmoedigen zin te verklaren, doch met dien verzoenenden geest harmonieert de § volstrekt niet; geen wonder dus, dat de § de Regering hoogst onaangenaam is, waarop men het dan ook heeft toegelegd. Met het amendement van den heer *Groen* kan de Regering zich ook niet vereenigen, omdat het niet voldoet aan hetgeen zij zich nopens de regeling van het onderwijs voorstelt.

Nadat de heer *Groen* zijn amendement had toegelicht, en verder het woord was gevoerd door de heeren: Bosscha, Godefroi, Schimmelpenninck van der Oije, van Nispen van Sevenaer, van Deinse, van Lynden, en de Ministers van Justitie en van Binnenlandsche Zaken, heeft de heer Wintgens voorgesteld § 6 aldus te lezen: »Door Uwe Majesteit wordt ons het uitzigt geopend op de voordragt van verschillende wets-ontwerpen van het uiterst gewigt, tot welker naauwgezet onderzoek wij ons gaarne bereid verklaren. Daaronder is er een, dat op het lager onderwijs, waarvan de indiening, naar onze overtuiging, thans geen verder uitstel gedoogt. Ofschoon de Kamer over de hoofdbeginselen van dit onderwerp meermalen in de gelegenheid was van haar gevoelen te doen blijken, zal zij op nieuw met naauwgezetheid de voorstellen onderzoeken, welke haar door Uwe Majesteit zullen worden gedaan. Wij zijn met Uwe Majesteit overtuigd, dat al wat tot het gebied des gewetens behoort, ongeschonden moet blijven, en meenen dat dit doel kan worden bereikt door stipte inachtneming van de voorschriften der Grondwet, die, terwijl zij het beginsel der volkseenheid huldigt, door gelijkstelling der gezindheden en door de uitdrukkelijke bepaling dat bij de inrigting van het openbaar onderwijs ieders godsdienstige begrippen moeten worden geëerbiedigd, elk denkbeeld van gewetensdwang ten eenen male afsnijdt."

De verdere beraadslagingen over de 6de paragraaph werden nu tot Vrijdag uitgesteld.

— In de zitting van de Tweede Kamer van gisteren, is ingekomen een wets-ontwerp betreffende de inwisseling der verjaarde muntbiljetten van 1845 en 1849.

Is ingekomen een adres van den heer van Vlissingen, tot wederlegging van het adres der heeren Enthoven c. s, over de muntplaatjes.

De beraadslagingen over paragraaph 6 van het adres van antwoord op de troonrede zijn in de zitting voortgezet.

In het begin heeft de heer *Bosscha*, lid der commissie van redactie, namens deze belegt, dat zij de [illegible] vierde zinsnede van deze paragraaph, aldus luidende:

»Het gevoelen der Kamer over dit gewigtig onderwerp [namelijk het onderwijs] is bekend. Het staat uitgedrukt in het verslag onzer overweging van het vroeger ingediend wets-ontwerp, hetwelk door de geheel onverwachte sluiting der vorige zitting, met vele andere, onafgedaan gebleven is," in dezer voege veranderd had:

»Het gevoelen der Kamer over de hoofdbeginselen eener wettelijke regeling van dit gewigtig onderwerp is aan Uwer Majesteits Regering bekend. Het is gebleken bij de overweging van het vroegere wetsvoorstel, hetwelk door de sluiting der vorige zitting, met vele andere, onafgedaan is gebleven."

De heer *Thorbecke* zegt, dat hier niet valt te spreken over de roeping door den Koning aan de Ministers opgedragen, maar wel over de roeping door het Ministerie aanvaard, zoodat hier geen sprake is van het bediscussieren van eene persoonlijke gedachte des Konings. Zoo er personen mogten zijn, welke dit Ministerie met weerzin aan het bewind hebben zien komen, dan wenscht hij er niet onder geteld te worden, daar hij, vooral na het in het voorjaar van 1853 gebeurde, een Ministerie als dit gaarne aan het werk zal zien. Gaarne zou hij eenige meerdere inlichting hebben nopens de middelen van verzoening, welke dit Ministerie voornemens is te bezigen; hij hoopt dat het Ministerie het middel moge vinden, niet om de wet met de petitionarissen, maar om de petitionarissen met de wet te verzoenen. De spreker meent dat het nu de tijd niet is om de drie takken van openbaar onderwijs gezamentlijk te regelen na al hetgene reeds nopens het lager onderwijs is voorgevallen. Ten slotte bestrijdt hij het Amendement van den heer *Groen*.

De Minister van Justitie zegt, [illegible] niet aan de mogelijkheid [illegible] kracht en de liefde om wat toe te geven de verzoening wel tot stand zal komen, ook tusschen de scherpste tegenstanders. Het vaste voornemen bestaat de wet op het onderwijs zoo spoedig mogelijk in te dienen, en als men het Ministerie den tijd laat, zal men zien dat het niet tegen de gemengde school is. De regering zou het echter niet aangenaam zijn, dat de Kamer te kennen gaf, dat haar gevoelen onherroepelijk is; daarom keurt hij het amendement van den heer *Wintgens* goed, waar gezegd wordt, dat de Kamer op nieuw met naauwgezetheid de voorstellen zal onderzoeken. Met het amendement der commissie kan de Regering zich echter minder vereenigen.

De heer *Bosscha* zegt, dat de commissie niet bedoeld heeft dat de Kamer zou verklaren, aan geen verder onderzoek der zaak te willen deelnemen.

De heer *Wintgens* brengt nog eene wijziging in zijn amendement, alleen den vorm betreffende.

Daarna heeft de heer *Groen van Prinsterer* de tegen zijne op Donderdag

gehouden rede gemaakte aanmerkingen wederlegd, en is door de heeren Godefroi, Wintgens, ter Bruggen Hugenholtz, Bosscha, van Hoëvell, Vegilin van Claerbergen en den Minister van Justitie aan de behandeling van dit onderwerp deel genomen. In den loop der beraadslaging hebben de heeren Wintgens en Groen van Prinsterer hunne amendementen ingetrokken, waarop de gewijzigde paragraaph met 60 tegen 6 stemmen aangenomen werd.

Tegen hebben gestemd de heeren Groen van Prinsterer, van Reede van Oudtshoorn, van Foreest, Mackay, Elout van Soeterwoude en Hoffman.

De veranderde paragraaph luidt mitsdien als volgt:

«Door Uwe Majesteit wordt ons het uitzigt geopend op de voordragt van verschillende wets-ontwerpen van het uiterste gewigt, tot welker nauwgezet onderzoek wij ons gaarne bereid verklaren. Daaronder is er een, dat op het lager onderwijs, waarvan de indiening, naar onze overtuiging, thans geen verder uitstel gedoogt. Het gevoelen der Kamer over de hoofdbeginselen eener wettelijke regeling van dit gewigtig onderwerp is aan Uwer Majesteits Regering bekend. Het is gebleken bij de overweging van het vroegere wets-voorstel, hetwelk door de sluiting der vorige zitting met vele anderen onafgedaan is gebleven. Wij zijn met Uwe Majesteit overtuigd, dat al wat tot het gebied des gewetens behoort, ongeschonden moet blijven, en meenen dat dit doel kan worden bereikt door stipte inachtneming van de voorschriften der Grondwet, die, door gelijkstelling der gezindheden en door de uitdrukkelijke bepaling dat bij de inrigting van het openbaar onderwijs ieders godsdienstige begrippen moeten worden geëerbiedigd, elk denkbeeld van gewetensdwang ten eenen male afsnijdt."

De zevende of slotparagraaph werd zonder beraadslaging met 61 tegen 5 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren Groen van Prinsterer, van Foreest, Mackay, Elout van Soeterwoude en Hoffman.

Het ontwerp-adres werd daarop in zijn geheel aan eene stemming onderworpen en met 57 tegen 9 stemmen aangenomen.

Tegen hebben gestemd de heeren Groen van Prinsterer, Kien, van Reede van Oudtshoorn, van Foreest, van Lynden, Mackay, Elout van Soeterwoude, de Brauw en Hoffman.

Het vastgestelde adres van antwoord zal aan Zijne Majesteit den Koning worden aangeboden door eene Commissie bestaande uit den Voorzitter der Kamer, de leden der commissie van redactie, zijnde de heeren van Zuijlen van Nijevelt, Strens, van der Veen, Bosscha en van Lynden, vermeerderd met de heeren Dommer van Poldersveldt, Wintgens en Meijlink.

— Z. M. de Koning heeft woensdag in een bijzonder gehoor ontvangen Z. Exc. den minister van justitie, den heer *van der Bruggen*, welke conferentie een geruimen tijd heeft geduurd.

— Bij besluit van 25 September jl., No. 50, heeft de Koning goedgevonden tot Zijnen commissaris in de provincie Noordbrabant te benoemen Jhr. mr. *P. J. Bosch van Drakestein*, regter in de arrondissements-regtbank te Amersfoort.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 21 dezer, No. 121, zijn de luitenants-ter-zee van de 1ste klasse *R. H. Tideman* en de officier van administratie der 2de klasse *P. H. L. van Es*, met den laatsten dezer uit 's Rijks zeedienst ontslagen.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 23sten dezer, nº. 44, is de luitenant-ter-zee van de 1ste klasse *G. Gersen*, wegens langdurige dienst, op zijn verzoek, met den eersten October aanstaande, op pensioen gesteld.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 26sten dezer, nº. 62, zijn, met ingang van den eersten October aanstaande, bevorderd: tot kapitein-luitenant ter zee de luitenant-ter-zee der 1ste klasse *A. D. S. Clarkson*, tot luitenants-ter-zee der 1ste klasse de luitenants-ter-zee der 2de klasse *W. E. L. de Friese*, jhr. *M. W. Bowier* en *J. P. K. van Moorsel*, en tot officier-machinist, met den rang van luitenant-ter-zee van de 2de klasse, de machinist der eerste klasse in het vaste korps *P. A. van Aken*.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 26sten dezer, nº. 61, is de schipper *J. J. M. Richel*, dienende op de schoonerbrik *Makassar*, benoemd tot broeder der orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Z. K. H. de Prins van Oranje, vergezeld van Hoogstdeszelfs gouverneur, den kolonel jonkh. *Casembroot*, is uit de residentie naar Stuttgard vertrokken, waar H. M. de Koningin zich thans bevindt, ten einde daar tegenwoordig te zijn bij het feest ter eere der verjaring van den Koning van Wurtemberg, die den 26 dezer invalt.

— Omtrent de overeenkomst, volgens welke de verschillende ondernemers van diligencediensten zich met elkander zouden verstaan, van zich tot eene maatschappij te vereenigen, berigt men dat dit zich thans officieel heeft bevestigd. De verandering zal reeds met october eerstkomende aanvangen en bij deze maatschappij zijn reeds 64 directeuren van verschillende diensten ingeschreven.

— Men schrijft uit Delft, van den 24. September: De feestviering, bij gelegenheid der Algemeene Vergadering en Tentoonstelling van de Hollandsche Maatschappij van Landbouw, is heden, volgens programma, begonnen, met de opening der tentoonstelling door den voorzitter der Maatschappij in tegenwoordigheid van een aanzienlijk getal genoodigden uit deze stad en van elders.

De lokalen bij de stads rijschool, waarin de voortbrengselen en werktuigen zijn tentoongesteld, zijn smaakvol gedrapeerd en leveren een zeer schoon geheel op. Het getal ingezonden voorwerpen is vrij aanzienlijk; het programma telt 468 nommers van ruim 210 inzenders.

De plaatselijke tentoonstelling van voortbrengselen van nijverheid, door het departement Delft, der Maatschappij *tot bevordering van Nijverheid*, bij deze gelegenheid tevens gehouden, werd gisteren door den voorzitter der afdeeling met eene gepaste rede geopend, in tegenwoordigheid der leden en inzenders en van een groot aantal aanzienlijke genoodigden.

Onze stad is geheel in feestgewaad; vlaggen versieren de meeste huizen. Bij gunstig weder mag men zich met een' grooten toevloed van vreemdelingen vleijen, die zeker niet geheel onvoldaan zullen vertrekken.

— Men schrijft uit Arnhem, van 23 September:

»Wanneer men het afgeloopen zomersaizoen met dat van vorige jaren vergelijkt, treft het de opmerkzaamheid van elk, die met den toestand onzer stad bekend is, dat dit saisoen bijzonder stil is geweest. Er hebben zich weinig vreemdelingen opgehouden en de logementhouders zijn dan ook alles behalve tevreden over hunne ontvangsten. De aanbouw van huizen, waarmede men vóór twee en drie jaren zoo veel haast maakte, heeft aan de menigte van handwerkslieden niet veel werk verschaft. De openbare gemeentewerken oefenen echter nog betrekkelijk gunstigen invloed uit; terwijl in de nabijheid van het station van den spoorweg twee groote loodsen zijn opgeslagen, waarin de door de Rhijn-spoorweg-maatschappij aanbestede ijzer- en timmerwerken vervaardigd worden. Een sterk bewijs van stilstand levert de daling in den prijs der vaste goederen (huizen en tuinen) binnen den kring der stad, waarvoor men vroeger buitensporige sommen betaalde en die thans, bij openbare verkoopingen, naauwelijks gegadigden uitlokken. Men koestert ten aanzien der toekomst geene groote verwachtingen en ziet eene eigenlijke crisis te gemoet, nu den spoorweg tot Oberhausen bijna voltooid is."

— In de gemeente Schiebroek, eene bevolking hebbende van 321 zielen, heeft sedert ruim een jaar geen sterfgeval plaats gehad.

— In den nacht van zondag op maandag heeft, naar men meldt, een brutale inbraak en diefstal in de Roomsch Katholieke kerk te Waspik plaats gehad. Naar gezegd wordt heeft men door middel van een ladder en het daarna uitsnijden van vensterruiten zich een weg in de kerk weten te banen, aldaar de offerbussen geledigd, den tabernakel opengebroken en het een en ander ontvreemd. Het is te hopen dat het der justitie, die gestreng onderzoek doet, gelukken zal de kerkroovers te ontdekken, en dat zij hunne verdiende straf niet zullen ontgaan.

— Woensdag nacht is in de Roomsch Katholieke kerk te Geffen, provincie Noordbrabant, diefstal gepleegd; een remonstrance, twee ciboriën, twee kelken en de H. olievaten zijn vermist.

— De *N. Rott. Courant* meldde gisteren, dat dezer dagen te Amsterdam bij eene grutter in de Breedstraat een brutale diefstal had plaats gehad; terwijl de winkel geopend was, het gazlicht brandde en de bewoners in eene kamer achter den winkel waren, zou men de geldlade opengebroken en daaruit al het geld ontvreemd hebben. Nader wordt berigt dat dit voorval zich geheel anders toegedragen heeft. De inbraak is gepleegd bij eene weduwe, met eene meid, woonachtig op een bovenhuis in de St. Anthony Breedstraat, op den hoek van de watergracht; deze weduwe bevond zich, ll. dingsdag avond, met hare [illegible] bij haren zoon, een grutter, aan de overzijde der straat. De dieven, voorzeker wetende dat het huis door de bewoners was verlaten, hebben hiervan gebruik gemaakt; ten minste toen de bewoners des avonds ten tien ure te huis kwamen, vonden zij deuren, kasten enz. opengebroken, terwijl een trommel met geldswaarde en andere papieren, alsmede al het goud, zilver en verdere kostbaarheden ontvreemd waren. De trommel is den daaraanvolgenden nacht door nachtwachts op de straat gevonden, maar al wat waarde had was er uit genomen. De politie doet een gestreng onderzoek in deze zaak.

— Uit Veenhuizen wordt van den 24 September gemeld: De kolonist *P. Arpels*, heeft Donderdag jl., na volbragten arbeid, gaande naar huis, de onvoorzigtigheid gehad een adder van den weg op te nemen, en daarmede, tot vermaak zijner kameraden, te spelen, met het noodlottig gevolg, dat het dier hem in een vinger stak. Op aanraden van een zijner makkers aan het bekomen wondje zuigende, overviel hem, naauwelijks te huis zijnde, eene koortsachtige rilling, waarbij zijn hoofd, borst en arm verschrikkelijk opzwollen, terwijl spraak en kennis hem begaven. De toestand van den lijder was ontzettend; hij is thans nog onder geneeskundige behandeling, niet buiten gevaar den arm te verliezen.

— Men schrijft uit Roermond: «Gisteren is alhier eene vrouw die voor het onweder schuilde onder een te veld staande graanmijt, door den bliksem getroffen en dood neergezegen. Zonderling is het, dat de bliksem noch op haar ligchaam, noch op hare kleederen of op gemelde graanmijt eenige sporen heeft nagelaten."

— Deze week werd den ingezetenen der gemeente Oosterhout door den omroeper bekend gemaakt, dat de monster-aardappelplant, welke om deszelfs buitengewone hoogte sedert lang een ieders nieuwsgierigheid had gaande gemaakt en in den tuin van *P. van den Elshout*, was gepoot, zou worden gerooid. Op het bepaalde uur had zulks in tegenwoordigheid eener talrijke schare plaats, en 26 groote aardappelen, waaronder eenige van 5 oncen zwaar, werden van het monstergewas, welks loof eene hoogte van 3,50 el en eenen omvang van ruim 2,50 el had, afgehaald. Om het ongewone der zaak had men eenige versierselen aangebragt en ging het rooijen met eenige plegtigheden, ter eere van den verzorger der plante, vergezeld.

Buitenland.

Het Brusselsche dagblad *le Nord*, een russisch orgaan, heeft uit Berlijn per telegraaf het volgende bekomen:

«Voor het voornaamste gedeelte van het in Rusland aan te leggen spoorwegnet is definitive concessie verleend aan eene particuliere maatschappij, gevormd door kapitalisten van onderscheiden landen, waaronder de hoofden van het Fransche *Crédit Mobilier* en de Heeren *Hottinguer*, *Baring*, *Hope* en *Stieglitz* voorkomen. De duur der concessie is 85 jaren. Aan de aandeelhouders wordt door het Russische gouvernement eene jaarlijksche rente van minstens vijf pCt. gewaarborgd. De toegewezen spoorweglinien moeten binnen tien jaren tijds voltooid zijn.

De Voorzitter der Commissie, bij beschikking van de Gedeputeerde Staten van Noordbrabant dd. 19 September jl. G. N°. 95, benoemd, ingevolge het programma, medegedeeld bij besluit dier vergadering van den 22sten Maart jl. G. N°. 91 (*Provinciaalblad* N°. 42), over tel gaan tot het afnemen van examen van personen die wenschen in aanmerking te komen om bij voorkomende gelegenheid als provisioneele opzigter van den Waterstaat te worden geplaatst, brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat dit examen zal plaats hebben op Woensdag den 29sten October eerstkomende, des voormiddags ten 10 ure, in het gebouw van het provinciaal bestuur te *'s Hertogenbosch*, en dat degenen die tot het afleggen van dat examen verlangen te worden toegelaten, zich vóór 20sten October eerstkomende met vrachtvrije brieven zullen behooren aan te melden bij den ondergeteekenden voorzitter der commissie voornoemd, Mr. *P. J. J. Hollingerus Pijpers*, Lid der Gedeputeerde Staten aldaar, onder overlegging van: 1° de geboorteakte; 2° een bewijs van goed gedrag, afgegeven door het hoofd van het bestuur hunner woonplaats; 3° een door eenen geneesheer afgegeven bewijs van goed physiek gestel; zullende zij bij het examen van de noodige teekenbehoeften behooren voorzien te zijn.

's Hertogenbosch, 20 *September* 1856.

HOLLINGERUS PIJPERS.

BURGERLIJKE STAND TE BREDA.

GEBOORTEN.

Van 21 Sept. tot en met 27 Sept. 1856. 5 mann. 3 vrouwel. geslacht.

HUWELIJKEN.

Van 21 Aug. tot en met 27 Sept. 1856. 2 Huwelijken.

STERFGEVALLEN.

Van 21 Sept. tot en met 27 Sept. 1856. 4 mann. 2 vrouwel. geslacht.

G R A A N M A R K T.

AMSTERDAM den 26 September.

TARWE prijshoudend: 127 ℔ O. witbonte Poolsche *f* 530; 128 ℔ O. bonte dito *f* 520; 126, 128 ℔ bonte dito *f* 470, 485; 126 ℔ Lubecker *f* 445; 133 ℔ Nieuwe Ank. Ris *f* 438; 127 ℔ Ibrail *f* 345.

ROGGE tot vorige prijzen met minder handel; 118 ℔ Stockh. *f* 260; 118, 121 ℔ Pommer *f* 250, 270; 120 ℔ Archangel *f* 260.

GERST prijshoudend: 99 ℔ N. Vriesche Winter *f* 212.

HAVER zonder handel.

BOEKWEIT idem: 117 ℔ N. Nijkerker *f* 272.

KOOLZAAD traag: Cromhorn 80 P. vl.; Holstein 74 P. vl.; Op 9 vat. Olie te leveren: in Sept. en Oct. 87 P. vl.; in Nov. 87½ P. vl.

LIJNZAAD [illegible] *f* 330; 106, 107 ℔ Arch. *f* 320, 304, 306 ℔ dito *f* 315; in beiling 108 ℔ *f* 135; Riga *f* 9½ à 100 ℔ *f* 8½ à 8¾.

RAAPOLIE op 6/w. *f* 51½; vlieg. *f* 50; 1 Oct. *f* 49⅞; 1 Nov. 49⅝; 1 Dec. *f* 49⅝.

LIJNOLIE op 6/w. *f* 41; vlieg. *f* 39¾.

HENNEPOLIE op 6/w. *f* 46½; vlieg. *f* 45.

RAAPKOEKEN, per 1040 stuks *f* 93 à *f* 96.

LIJNKOEKEN, per 104 stuks *f* 9½ à *f* 14.

MARKTPRIJZEN DER STAD BREDA,

VAN DEN 26 SEPTEMBER 1856.

	van	tot
Het Nederl. Mudde Tarwe	*f* 0,00	*f* 0,00
Het dito dito Rogge Oude	0,00	0,00.
Het dito dito Rogge Nieuwe	6,80	6,80.
Het dito dito Boekweit Oude	0,00	0,00.
Het dito dito Boekweit Nieuwe	7,90	8,00.
Een dito pond Boter	1,00	1,04
Zand-Aardappelen (Vat of Mudde)	1,90	2,10
Het 1000 Eiken [illegible]		3,30
Het 1000 Doof Hout		2,50
De kar Spaanders		4,10
De » Struiken		3,00
[illegible]		3,50

230ᵉ STAATS-LOTERIJ.

VIJFDE KLASSE.

3ᵉ Trekking. N°s. 8715, 14193, 15038, ieder *f* 1000.

N°. 16817, *f* 5000; N°s. 15973, 15080, 3444, ieder *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (26 *September*) was de fondsenkoers: Nederl. Werkel. Sch. 2½ pCt. 67⅞, [illegible] 3 pCt. 72½, [illegible] 4 pCt. 92⅞, [illegible] 6 pCt. [illegible] 90⅝, [illegible] 92¾, 92½; Russen Eng. 1¼ pCt. 91⅝; Pools. Certif. 4 pCt. 76¾; Spanjen 1 pCt. 23¾, 24⅝, ⅛; 3 pCt. Binnenl. 37½, ⅝, ½; 3 pCt. Portugezen 42⅝, ½, ⅝; Oostenrijk Metall. 5 pCt. 74¼, 72, 74½; Nieuwe 5 pCt. 1849—54 80½, 81, 80½; Zilver Nat. 5 pCt. 72⅞, 74⅛, 73; 2½ pCt. 37¼, 5/16; Mexiko 20⅜; Grenada 20⅛; Venezuela 28⅞.

Advertentiën.

NEDERLANDSCH-BELGISCHE SPOORWEGMAATSCHAPPIJ.

Aan te vangen met den 1. *October* aanstaande, zal het vertrek van de volgende TREINEN *WORDEN GESTAAKT*:

Van *Antwerpen* naar *Moerdijk*, 's morgens 7 uren 30.

» *Roosendaal* naar *Antwerpen*, 's morgens 8 uren 30.

» *Moerdijk* naar *Roosendaal*, 's avonds 10 uren.

PERUAANSCHE GUANO

van de 1ste qualiteit, en door bekwame Landbouwers goedgekeurd, is tegen den prijs van 30 francs per 100 kiloos te bekomen bij den Heer E. VAN DER AUWERMEULEN, op *'t Zand*, N°. 2996, te *Antwerpen*.

TE KOOP:

Een **HUIS** en **ERVE**, staande in de Karrestraat, Lett. B, N°. 2; te bevragen bij den WelEdelGestrengen Heer Mr. H. A. D. VAN DER MEER, Advocaat alhier.

VERKOOPING VAN PAARDEN.

K. H. BODE, Notaris te *Princenhage*, zal op *Vrijdag den* 3. *October* 1856, voormiddags ten 10 uur, ten huize van J. VERMUNT, in den *Teteringschen Dijk*, nabij *Breda*, ten gevolge van staking van Diligence-diensten, publiek

VERKOOPEN:

30 Stuks goed bij den weg loopende PAARDEN.
1 BAROUCHETTE.
Verschillende STALGEREEDSCHAPPEN.

*** J. WILLEMS, Notaris te *Etten* en *Leur*, zal voor de Kinderen A. C. LEIJTEN, op *Maandag den* 6. *October* 1856, 's avonds 6 ure, in de Herberg van de Weduwe A. SNELS op de *Leur* voorloopig *VEILEN*, en op *Maandag den* 20. dito op hetzelfde uur in de Herberg van de Weduwe C. VAN BECKHOVEN aldaar, finaal

VERKOOPEN:

Eene aanzienlijke HUIZINGE met LEERLOOIJERIJ, TUIN en ERF, groot te zamen 9 Roeden, 56 Ellen, staande en gelegen op de *Leur* voormeld, Kadastraal Sectie D, N°s. 507, 508 en 509, breeder bij Biljetten omschreven.

De verkoop der MOBILAIRE GOEDEREN zal plaats hebben op *Dingsdag den* 21. *October* voormeld, en aanvangen des morgens 9 ure.

Verkooping van Afbraak en Boomen,

op *Maandag den* 6. *October* 1856, des voormiddags ten 10 ure, op de Buitenplaats *den Eemer* onder *'s Princenhage*,

bestaande in:

1°. Zware BALKEN, RIBBEN, PALEN, PLANKEN, DEUR- en RAAMKOZIJNEN, GEBINT- en BRANDHOUT, ruim 400 lasten Grove STEENPUIN, KALKPUIN en een groote partij METSELSTEENEN, eenig MARMER en HARDSTEEN, LEIJEN, PANNEN en PLAYUIZEN.

2°. Verscheidene Kavels LINDEN-, fijne MASTEN-, KASTANJE-, KANADASCHE- en POPULIEREN BOOMEN, waaronder een buitengewone zware LINDEN- en 2 dito extra zware KASTANJEBOOMEN, een aantal verschillende soorten van VRUCHTBOOMEN, waaronder nog vele verplantbaar zijn, BLOEMPLANTEN en HEESTERGEWASSEN, zeer zwaar HAKHOUT, enz.

Twee dagen te voren behoorlijk gekaveld aldaar voor een ieder te zien.

*** Ik Ondergeteekende, M. ROOZENDAAL Jz., te Tiel, verklaar bij deze, dat mijne Huisvrouw, hevig geleden heeft aan slechte spijsvertering, verstoppingen en hartkloppingen; na jaren lang geneeskundige hulp te hebben gebruikt, is zij door DU BARRY'S REVALENTA, die ik bij den Heer C. Hiebendaal alhier gehaald heb, geheel hersteld en kan bij het gebruik van dit heilzame Geneesmiddel alle andere spijzen verdragen.

Tiel, 8 September 1856. [illegible]

Maag- en onderbuikskwalen, [illegible] verstoppingen, opgezetheid, spanning, slechte spijsvertering, maagdrukking, winden, pleuris, loomheid, vermoeidheid, slijm, verzwakking, hartkloppingen, lusteloosheid en alle andere ziekten, die door abnormalen toestand der spijsverteringswerktuigen ontstaan, worden spoedig en zeker genezen door Du Barry's kracht- en gezondheid herstellend meel.

Amsterdam, Verkoophuis.	Helmond, A. H. Martin.
Bergen-op-Zoom, D. Pouwels.	's Hertogenbosch, F. L. Welsen.
» P. F. Appelboom, Apoth.	» H. Scheefhals v. d. Heijden.
Boxmeer, G. Muller.	Rozendaal, M. D. v. d. Leeuwen.
Breda, Wede. Wieren Folla.	» T. K. Kreger.
» J. G. Kannemans v. Dashorst.	Tilburg, C. H. Domhoff.
Eindhoven, A. Beguin.	Tholen, T. J. Maas.
Gemert, H. A. v. d. Willigen.	Waalwijk, F. v. d. Klokken.

En in de bekende Dépôts in de andere Steden.

Te BREDA, bij BROESE & COMP. Boekdrukkers en Boekverkoopers.